

24.10.2025

PRODA profesjonell dansetrening – uttalelse om foreslått kutt til Skuespiller- og danseralliansen

Egentlig finnes det ikke noe som heter kunst. Det finnes bare kunstnere - Ernst Gombrich

Kunst, kultur, idrett og frivillighet er grunnlaget for gode liv og levende samfunn. For regjeringen er det et mål at alle i hele landet skal ha mulighet til å delta og oppleve kunst og kultur av høy kvalitet og kunne delta i frivillig aktivitet. Skal regjeringen nå sine mål, er vi avhengig av å sikre at kunstnerne som skal skape kunst og kulturopplevelsen faktisk kan virke som kunstnere. Å styrke infrastrukturen rundt kunstnerne er et godt sted å starte!

Skuespiller- og danseralliansen (SKUDA) er en av de største og viktigste arbeidsgiverne for norske dansekunstnere. Telemarksforskings kunstnerundersøkelse av 2019 slår fast at dansekunstnere er en av gruppene med lavest kunstnerisk inntekt. Dansere står i en særstilling nasjonalt – de fleste er frilansere uten fast arbeidsgiver. Dansere er den kunstnergruppen som i størst grad må ta ikke-kunstnerisk arbeid (utgjør 33%) for å ha en inntekt å leve av. Det er knyttet stor økonomisk usikkerhet til danseyrker. Alliansen sikrer over 50 norske dansere mulighet til å bygge bærekraftige karrierer.

I budsjettforslaget for 2026 er noen av regjeringens utvalgte hovedprioriteringer å styrke det frie feltet og jobbe for å bedre kunstnernes levekår. Skuespiller- og danseralliansen er med på å styrke det frie feltet og gi kunstnerne bedre levekår, derfor er det foreslåtte kuttet til alliansen mildt sagt forunderlig.

Satsing på dans, men kutt til SKUDA?

Skal vi ha en kunst- og kulturbransje som leverer på internasjonalt nivå, er vi avhengige av at kunstnere kan livnære seg som kunstnere. Dansekunsten står i en særstilling, som en av de minst institusjonaliserte kunstformene. Det økonomiske grunnlaget er svakt, og kunstnerne tar stor personlig risiko. Å bygge trygge rammer rundt kunstnerne er helt essensielt for å skape en bærekraftig bransje - og utviklingspotensialet er stort.

I regjeringens forslag til budsjett er det en satsing på flere aktører i dansebransjen med 10 mill NOK, og vi i PRODA profesjonell dansetrening er takknemlige for at vi er prioritert i denne satsingen. For vår del er den foreslåtte økningen på 1,1 mill NOK helt nødvendig for at vi skal kunne svare ut vårt formål, og ivareta og utvikle dansekunstnere. Vi står nå ved et veiskille, og uten økning i 2026 ville vi for første gang måttet gjøre drastiske grep i driften. Dette ville fått konsekvenser for dansere over hele landet. Å uttale seg negativt om regjeringens forslag til statsbudsjett, sitter derfor litt langt inne. Vi er naturlig nok veldig positive til den foreslåtte satsingen, og håper at økningen blir stående gjennom budsjettforhandlingene.

Kulturministeren skal ha honnør for å prioritere en satsing på dans, i et ellers stramt kulturbudsjett. Det er riktig og viktig å fortsette å bygge infrastruktur for dansekunsten, da kunstformen trenger et sterkere rammeverk for å produsere, distribuere og formidle dansekunst. Satsingen på PRODA, Danseinformasjonen og flere av de regionale kompetansesentrene får derimot en mindre effektiv virkning når Skuespiller- og danseralliansen forslås kuttet. Vi er alle viktige deler av et skjørt økosystem – når ikke engang kulturfondet, som er dansekunstens hovedpulsåre, er foreslått med økning i 2026, får et kutt hos SKUDA enda større konsekvenser for bransjen.

Vår bransje er ikke kjent for å være samstemt – alle har for lite, og alle kjemper for sitt. Solidaritet er en øvelse som konstant utfordres av kampen for egen overlevelse! Frykten for at den enes brød er den andres død, er høyst reell! Med det i mente er det likevel vår plikt, som sentral bransjeaktør, å stå

solidarisk sammen med våre kollegaer i SKUDA, og oppfordre politikerne til å reversere det uforståelige kuttet i forslag til statsbudsjett.

Skuespiller- og danseralliansen ble opprettet i 2012 av Norske Dansekunstnere, Norsk Skuespillerforbund og Norsk Teater- og Orkesterforening. Det har siden opprettelsen vært tverrpolitisk enighet om at SKUDA er en målrettet og treffsikker del av den kulturelle infrastrukturen. I 2025 er det 102 ansatte kunstnere, og alliansen har nylig utlyst 2 stillinger for kunstnere med funksjonsvariasjoner, gjennom talentprogrammet SKUDA FUNKIS - et unikt pilotprosjekt. TALENT-programmet markerer et nybrottsarbeid i norsk scenekunst, og viser at SKUDA er en aktør som tar sitt samfunnsansvar på alvor, og er i kontinuerlig utvikling.

SKUDA har en spesielt viktig betydning for de ansatte kunstnerne, ved å stabilisere en usikker frilans yrkessituasjon, samt gi rom for kunstnerisk utvikling. SKUDA leder til at flere dansere står i yrket lenger, de ansatte er mellom 29 og 65 år, og dette gir kunstnerskap med erfaring og tyngde, og bidrar til at samfunnet kan oppleve scenekunst av svært høy kvalitet. Fra 2013 har ansatte kunstnere vært mentorer for 157 unge scenekunstnere i etableringsfasen, noe som styrker yngre scenekunstnere og skaper tverrfaglige nettverk i bransjen. I 2024 gjennomførte SKUDA kurs og seminarer der til sammen 704 personer deltok. Noen av disse var i samarbeid med PRODA profesjonell dansetrening.

PRODA har samarbeidet tett med SKUDA siden opprettelsen, i tråd med forutsetninger i respektive tilskuddsbrev i 2012-13 fra Kulturdepartementet, og slik det og fungerer for tilsvarende organisasjoner i Sverige. I løpet av drøye 10 år har det avtalefestede samarbeidet utviklet seg til å bli svært fruktbart. Samarbeidet gir en spesiell mulighet til å hente internasjonalt anerkjente dansekunstnere til Norge. Et eksempel er workshop med danse-legenden Deborah Hay i Oslo i 2023. Som en direkte følge av workshopen kontaktet Hay tre norske dansekunstnere (alle ansatt i SKUDA), til å utvikle en forestilling i tråd med Hays kunstneriske prinsipper. Forestillingen hadde premiere på Dansens Hus i 2025. Dette er bare ett av mange eksempler, som viser de positive resultatene vårt samarbeid har. SKUDA skaper ringvirkninger i hele bransjen, og vi er bekymret for hva kuttet vil lede til.

Ingen kunstnere – ingen kunst?

“Gjør kunsten nytte?” spurde André Bjerke i diktet Kunstneren i 1951, og han svarte sjølv: “I høyere grad enn fornuftige mennesker aner er kunstnerne folkets nødvendige sanseorganer”.

Utgangspunktet for kunstnarpolitikken til regjeringa er nettopp dette: Eit velfungerande og godt samfunn innheld og legg til rette for kunst og kunstnarar - fordi kunst bidreg til meningsfulle liv og dimes meningsfull samfunnsutvikling, men òg fordi kunsten er ein viktig del av den demokratiske infrastrukturen, som rom for frie ytringar og diskusjon (Kunstnarkår, Meld. St.22).

Uten kunstnere, ingen kunst, uttaler Ernst Gombrich. Regjeringen legger til grunn at vi trenger kunstnere for å sikre et velfungerende og godt samfunn. Å slå beina under en av svært få aktører, som faktisk kan tilby dansekunstnere stabilitet og forutsigbarhet, er feil vei å gå! Og med det oppfordrer vi regjeringen og dens budsjettpartnere om å reversere kuttet til SKUDA, samt sikre den allerede annonserte satsingen til PRODA, Danseinformasjonen og de regionale kompetansesentrene for dans på 10 mill NOK. 15 mill NOK er et beskjedent tall i den store sammenhengen, men for et felt som er vant til knapper og glansbilder, utgjør dette faktisk en forskjell.

Vi ser for øvrig frem til gode samtaler med kultur- og likestillingsminister Lubna Jaffery om videre satsinger på dans i årene som kommer.

Eva Grainger
Daglig leder PRODA profesjonell dansetrening